

DENÍK DĚTSKÉ SCÉNY

6

ČTVRTEK 13.6.2019
Fabrika SVITAVY

AKTŠLUS...

Nepatřím zrovna k nadšeným milovníkům úvodníků, „otvůráků“ či, jak se dnes často módně používá, editoriaů. Úplně nejhorší je, když mě někdo o vyprodukování takového útvaru požádá. Pokud mě náhodou nějaké téma napadne, vyjádřím ho jednou větou, ale kýžený řetěz asociací se neodstartuje. Ještě větší noční můrou jsou pro mě v přehlídkových zpravodajích tak oblíbené ankety. Když na mě někdo vybafe sekvenci zajímavých otázek – ano – napadne mě často i vtipná, neotřelá a duchaplná odpověď, bohužel zpravidla až tak čtrnáct dní po akci. Před časem jsem si proto jednu anketní odpověď předem připravil, a to pro případ, že se mě někdo někdy zeptá, co vnímám jako **nejdůležitější v dramatické výchově a dětském divadle**. Protože se mě ale nikdo na nic neptá, prozradím svou odpověď v tomto entrée. Mou odpověď asi nenajdete v oborových příručkách a metodikách. Tím **nejdůležitějším** pro mě není dramaturgie, není to spontaneita dětské hry či jevištní projev dětí, není to ani volba předlohy, ba ani koberec ve třídě. To nejpodstatnější pro mě je, že by dramatická výchova i divadlo s dětmi vždycky měly být **VELKÝM DOBRODRUŽSTVÍM**. Dobrodružstvím hry, dobrodružstvím skupinové spolupráce, dobrodružstvím hloubkového průzkumu textů a následného hledání inscenačních klíčů a nápadů. Velkým dobrodružstvím by měla být **režie** divadelní inscenace, ať už pro členy, tak i pro vedoucího souboru. Sám jsem měl to štěstí, že jsem prošel kroužky a soubory, které mě z tohoto hlediska zcela uspokojovaly. Přeju ten zážitek dětem ze všech dramaťáků a souborů na světě. A – nic ve zlém – ale vedoucí, který se ničemu takovému ve své práci ani nepřiblíží a bude s dětmi prostě **secvičovat** či **trénovat** divadelní hry nebo bude děti pouze **používat** k naplnění svých předem daných záměrů, udělá líp, když se poohlédne po nějaké jiné práci či zálibě.

Přeju Vám mnoho krásných dobrodružství až do příští Dětské scény!

Jakub Hulák

JEŠTĚ JEDNOU JSME NAHLÉDLI JSME DO...

... SEMINÁŘE A – Z UČEBNY NA JEVIŠTĚ

Toto je slíbené pokračování dílny Keitha Homera, ale pozor! Tato část předcházela tomu, co již vyšlo. Keith se od rána druhého dne věnoval hereckým dovednostem. Jakmile promluvil, naskočila mi husí kůže a já se ocitla v sále redbridgského Drama centra, na všech seminářích, které jsem tam zažila. Keithův hlas má dynamiku a rytmus, které hluboce působí. Pod jeho vedením ze sebe vydáte všechno.

Herecká cvičení zaměřená na představitost a akci

„Začneme **hezky** a **pomalů**. *Walking slowly. Slowly..... Stop!* Nyní, když se potkáte, pozdravíte se dobré ráno. Pokaždé jinak, způsob si budete sami vymýšlet... A teď pospícháte... A teď potkáváte ty, co nechcete vidět. Pozdravíte je a hledíte rychle zmizet... A teď, když se potkáte, tak se zděsíte... Teď si představte zeď. Máte ji natřít. Je to jednoduché zadání, ale záleží na provedení, na tom, jak to uděláte. Vyprávíte krátký příběh beze slov. Jen skrze akci. Možná je na zdi místo, kam nedosáhnete, stejně to ale musíte namalovat. Teď dám Kamile imaginární plechovku se sprejem.“

Kamila natahuje ruku a přijímá plechovku, Keith klade důraz na přesnost provedení.

„A teď držíte plechovku všichni. Toto je dobrá technika. Když řeknete, máte v ruce imaginární plechovku se sprejem, někdo to neudělá. Ale takhle ji najednou drží všichni. Teď chci, abyste s tou plechovkou tajně nasprejovali graffiti. Je noc a vy chcete něco posprejovat. Něčím sprostým.“ Akce.

„Až tlesknu, někdo přichází a vy musíte zmizet. Musíte v prostoru najít nové místo, kde budete sprejovat.“

Akce.

Teď plechovku, co držíte, schovejte do tašky. Máte tam plno dalších plechovek. Jste umělci graffiti. Chcete nelegálně nasprejovat velkou barevnou plochu. Chcete, aby to bylo krásné. Ale je to nelegální. Běžte do prostoru, nebudte u reálných stěn, vaše zeď je imaginární. Budte co **nejpřesnější, nejčistší, nejasnější** (*very sharp, very clear and very precise*). Sprejujete v prostoru. Bacha, někdo jde! Snažte se, abyste nepřitáhli pozornost, zase se přesuňte na nové místo. Stop.“

Malování vlastního portrétu

„Toto cvičení je od Stanislavského, jde o **zvnitřnění vnější akce**. Je to dobré cvičení vizualizace, představovat si něco, co není. Jak vyjádřit to, co prožívám. Sedněte si na zem. Teď jste malíři, skuteční umělci. Představte si, že jsem vám dal talent velkého malíře. Před sebou máte vodu, štětky, barvy, vše, co potřebujete, abyste mohli vytvořit dobrý portrét. Kreslíte velké dílo, dáváte si záležet. Malujete vlastní portrét, jak si myslíte, že vás vnímá okolní svět. Snažte se to v portrétu zachytit. Nezapomínejte, že jste skuteční umělci, máte potřebné vzdělání. Jste mistři! Dostanete ještě minutu, abyste portrét dokončili. Stop. Teď portrét zmizí a portrétem se stanete vy sami. To, co jste vyjadřovali na plátně se dostane do vašeho těla. Nestane se to naráz, stane se to postupně. Portrét přejde do vašeho těla. Já si teď prohlédnu galerii portrétů, jak vás vidí svět.“

Keith upřesňuje, že taková cvičení můžeme dělat i s malými dětmi, ale vždy záleží, jak to uděláme. Třeba kolik času cvičení věnujeme. Stanislavskij by to dělal tři hodiny. Taková cvičení jsou součástí hereckého výcviku, cílem je pracovat s tím, jak vnímáme sebe jako herce. Teprve, až poznáme sami sebe, tak můžeme vstoupit do role. Kým se stáváme, využívat pro to, kým jsme. To je Stanislavského metoda. Jak poznat sám sebe a využít to při budování postavy.

Živé obrazy

„Teď zkusíme jedno introspektivní herecké cvičení. Řeknu téma a číslo. První půjde do prostoru a zaujme pózu, která nějak téma vyjadřuje. Další ho doplní. V obraze bude tolik lidí, kolik je číslo. Jde o to nazvat, a ne zničit, co už vzniklo. Můžete představovat všechno, co potřebujete, lidi i věci.“

Témata jsou Titanic (6), Pohřeb (7), Svatba (8), Vloupání (5). Keith podněcuje, aby diváci popisovali, co na obraze vidí a co by to mohlo být.

Romeo a Julie

„Vytvořte 4 skupiny. Budeme pracovat s příběhem Romea a Julie. Je to neznámější příběh vůbec. Všichni ho znají. Všechny mladé dívky chtějí být Julií a všichni mladí muži chtějí být Romeem. Všichni chtějí být krásní, mladí a zamilovaní. Ve skupině se pobavte a vyberte střed příběhu. Až se shodnete, tak ten okamžik (*snapshot*) ztvárníte jako živý obraz. Všichni musí být do obrazu zapojeni, i kdyby šlo o scénu, kdy je Julie sama v ložnici. Můžete být lidmi i věcmi. Máte na to pět, šest minut. Hledáte **střed, srdce příběhu**.“

Pak jedna skupina po druhé předvádí, co vytvořili. Ostatní diskutují, o jakou scénu se jedná: Smrt Tibalta, balkónová scéna, Smrt Julie, Po smrti Tibalta.

„Tohle je tedy podle vás střed. Nyní si představte, že točíte film. Jak by vypadal **poslední záběr**? Poslední políčko filmu. Nemusí tam být lidi. Máte na to tři minuty. Teď obraz uděláte, podržíte ho a zůstanete ve štronzu. *Make your picture. Hold your picture. Stop your picture.*“

Všichni stojí ve svých obrazech.

Obrazy jsou jasné, dobré. Nyní se pomalu vrátíte do prvního obrazu. Velmi pomalu, jako když se čokoláda rozpouští na slunci. Jak jsme to cvičili včera. Je to trochu nefér, možná byste to potřebovali nacvičit, ale **zkuste to**. Když dotvoříte předchozí obraz, zastavíte se a setrváte v něm. Až budete ve štronzu, budu vědět, že jste skončili. Teď bych chtěl vidět třetí obraz. **Začátek příběhu**.“

Skupiny dotvářejí třetí obraz sekvence.

„Obrazy jsou nyní vytvořené. Uděláte první a pomalu přejdete do druhého. Setrváte v něm a pomalu přejdete do třetího. Setrváte. Obrazy jsou samy o sobě jednoduché, ale my se zaměříme na přechody. Důležité je, jak to máte celé pod kontrolou. Jak je to **přesné, čisté a jasné**. Pustím vám k tomu hudbu (Nino Rota, The Godfather, <https://www.youtube.com/watch?v=X-jdl9hcCeg>), pracujte, hudba bude znít, aby se vám **dostala do krve**. Budete neutrálně přicházet do prostoru z různých stran a budete přecházet z jednoho obrazu do druhého. Skupiny pracují současně, každá ve svém prostoru. Pozor, aby se to nezměnilo v tanec.“

Nakonec to každá skupina předvede ostatním, využije celý prostor. Keith práci uzavírá metodickou poznámkou.

„Technika tří obrazů je dobrá, když pracujete na velké věci, složitém ději a chcete získat esenci příběhu. Je dobré začít uprostřed, ne na začátku. Když začnete na začátku, lidé se zděsí, kolik toho ještě musí udělat. Začít uprostřed je přirozenější. Když máte tři obrazy, můžete je doplnit druhým a čtvrtým. Začnete uprostřed, jdete na konec a vrátíte se na začátek. Budete překvapeni, do jaké hloubky se dostanete.“

Zaznamenala Veronika Rodová

VZPOMÍNKA Z DÁVNOSTI...

... *Psal se rok 1981 a divadelní soubor Pírko (akronym jména Pionýrský rozhlasový kolektiv, pozn. redakce) jel na festival do Dánska, Anglie a Francie. Bylo mi patnáct a cesta do zahraničí byla regulérním zázrakem. V osmdesátých letech Anglie, Dánsko ani Francie pro občany ČSSR (Československé socialistické republiky) neexistovaly, představovaly nedostupnou chiméru. Psala jsem tehdy cestovní deník pro svou spolužačku Kateřinu. Zápisky jsem nedávno našla. Nabízím pohled patnáctileté pubertáčky na Drama centrum v londýnské Redbridge.*

Pondělí 6. července

Dnešek byl fantastický! Ráno jsme vstali (probuzení v 8.00 hod). Hned po typické anglické snídani (lupinky + mlíko + cukr, tousty, máslo, marmeláda, káva) jsme jeli do WORKSHOPU [Redbridge Drama Centre, pozn. red.]. Byla jsem dost zklamaná, protože všichni vyprávěli o tom, co jim rodina dala, jaký mají desky atd. [Bydleli jsme v rodinách a někteří dostali jako dárek vinylovou hudební desku, což byl v té době, vedle magnetofonových kazet, jediný existující hudební nosič, pozn. red.]. Protože jsem neměla oblečení na improvizace (nikdo nám to neřekl), musela jsem pracovat v bílých manšestrkách (mám je maso zazeleněný) [nežádoucím způsobem obarvené trávou, pozn. red.]. Dopoledne se improvizovalo společně (= Francouzi + Češi + Angličani). Šlo o to pozdravit co nejvíce lidí za 2 minuty, o komunikaci bez ruk a slov, o stavbu Londýna, Paříže, Brna a mostů a o vytvoření vlastní řeči. Potom byl lunch. Po obědě bylo chvíli volno, a pak se rozjela improvizace s Francouzama (přehánění zla). Prvně jsme měli zavřené oči a vnitřně si představovali zlo. Pak vnější tvar. Nakonec etida ve skupině (Radek, Danuška, Jura, Lenka, Laďa) na téma havárie [Radek Balaš, Dana Svozilová, Jiří Dvořák, pozn. red.]. Po tomto beti-beti jsme s vedoucími šli do Redbridge na procházku (v každém obchodě lady Diana a princ Charles). [Blížil se den jejich svatby, 29. července 1981, pozn. red.]. Po návratu jsme se podívali na hrozně zajímavý představení WORKSHOPU podle knihy Dickense [šlo o historický román Barnabáš Rudge a inscenace se jmenovala *Anatomy of a Riot*, Anatomie vzpoury, pozn. red.]. Podobný jako na špagátě [divadlo Husa na provázku, pozn. red.]. Teď jsem se vykoukala a jdu spát. Je to tady hrozně maso, ale vůbec si nepřipadám jako v Londýně. Ahoj!

zapsala Veronika Rodová před 38 lety

HAZNAZNAVALI JSME...

... PREZENTACI SEMINÁŘE A

Výstup na jevišti Fabriky shrnoval týdenní práci seminaristů pod vedením Keitha Homera. Skládala se ze dvou samostatných částí. První zpracovávala téma každodenní rutiny v kanceláři s akcentem na skupinovou identitu, charakter a jednu vyčleněnou postavu uklízečky (Eliška Vobrubová). Jevištní ztvárnění spočívalo v hudebním motivu, který tvořil rámec skupinové choreografie. Ta dávala prostor pro opakující se synchronní i individuální akci, která byla dynamická a ukazovala ubíjející rutinu. Druhá část byla věnována divadelnímu zpracování chóru v prologu příběhu Oidipus král. Tísňivá hudba podbarvovala expresivní pohybovou skupinovou akci, ze které se postupně vyčlenil královna Iokasté (v podání Evy Davidové), která porodí Oidipa. Ukázka čerpala z inscenace Youth Theatre Workshop, kterou v 90. letech Keith Homer režíroval ve Velké Británii.

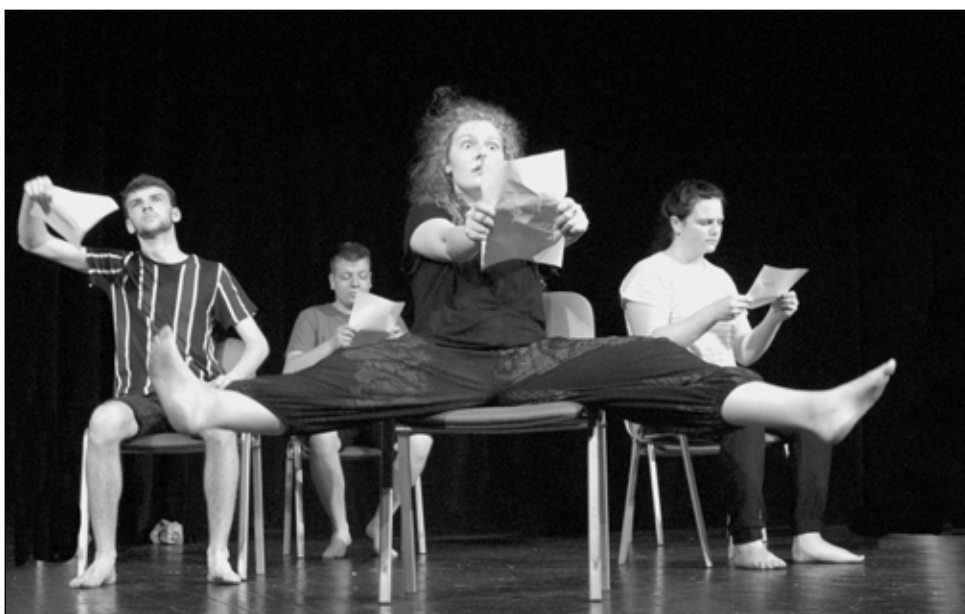
Zachytila Veronika Rodová

... PREZENTACI SEMINÁŘE B

Seminaristé pod vedením Tomáše Žižky v podvečer ve farní stodole prezentovali výsledek své práce: *Svit-A-Vy*. Ta se věnovala historii Svitav s akcentem na poválečný odsun obyvatelstva. Nejprve využili venkovní dvorek, dřívější hnojiště, ke hře se slovy, kde se objevuje písmeno „U“ (hnůj, dvůr...). Poté si přítomní mohli prohlédnout živé sousoší tří dam („sudiček“). Program se přesunul dovnitř stodoly, kde jsme mohli zhlédnout několik rozehraných situací (vyhnání od „lokálu“ – odsun, seznámení dvojice přes igelitovou překážku, svatba pouze s ženichem a chybějící nevěstou, zabydlení a další odsun, obrazy jako otevřená okna, cesta bludištěm), které vycházely z genia loci místa. Výrazná zde byla práce s prostorem farní stodoly, světlem a živou „syntetickou“ hudbou, o kterou se postarali Šefrňovi. Prezentace plně využila všechny nabízené divadelní složky. Dobré je uvědomit si i to, že diváci se zúčastnili akce, performance. Přesouvali se po prostoru dvora (odsun, stěhování) i v interiéru stodoly, byli usazeni jako svatební hosté, kteří sledují zvláštní obřad, až nakonec byli vyzváni, aby prošli panáčkem („dostrkali ho holemi“) do středu bludiště, a tak se stali součástí akce.

Zapsal Josef Pekárek

HAZLEDLI JSME...

... na prezentaci semináře A

... přípravu semináře A

... na prezentaci semináře B

ZAHLEDLI JSME...

... na prezentaci semináře B

... práci v semináři C

... práci v semináři D

NAHLÉDLI JSME DO...**... SEMINÁŘE C**

Seminaristé se prakticky věnovali pojmu mizanscéna. Pracovali s židlemi jako symbolem postav ve vzájemném vztahu a v konkrétní situaci. Vzniklé situace pojmenovávali (titulkovali) a naopak na základě různých témat (žárlivost, touha) pomocí židlí vytvářeli mizanscénu. Prostřednictvím černobílých fotografií vytvářeli situace dvou postav. Fotografie titulkovali, postavám vkládali do úst repliky, rekonstruovali příběh (minulost, přítomnost, budoucnost). Z nasbíraného materiálu vznikl krátký scénář o šesti replikách. Studenti ve trojicích scénář inscenovali, přičemž hledali jiný kontext situace, než který vyplynul z fotografií.

Konkrétní nabídnuté předměty (míček, klobouk, nůžky, kamínek ad.) posloužily jako námět pro tvorbu a vyprávění příběhu. Seminaristé se tak prakticky seznamovali se stavbou dramatické situace. Vyprávění příběhů ve dvojici posloužilo jako příprava pro inscenační práci trojic. Výsledný tvar měl podobu sledu živých obrazů ve spojení s vyprávěním. Příběhy byly žánrově pestré (např. historická freska, rodinné drama, thriller).

Poslední den semináře bude věnován průpravným hrám pro divadlo.

Zapsal Roman Manda

... SEMINÁŘE D

Seminaristé ve skupinách pracovali na režijně dramaturgické koncepci příběhu **Návštěva malé smrti**. Skupiny měly za úkol připravit „scénický otvírák“, něco jako filmovou upoutávku, která by představovala esenci celé inscenace. Navzájem si výstupy přehrávají a diskutují o jejich srozumitelnosti:

Jaké starosti může mít maminka Malé smrti? A kde se vezme pírkó? Možná by mohlo Malé smrti vypadnou z kapsy, když si hraje s Evelínou. Nepochopila jsem, komu patří ruka, Evelíně nebo Malé smrti? Je vaše pojetí stále ještě pohádkou pro malé děti? Hráli bychom to pro dospělé. Ono záleží, jaké by bylo složení souboru. Mohly bychom tam přidat i rodiče nebo andělský chór. Malá smrt by byla jedinou postavou, která by mluvila. Ostatní by se vyjadřovali jen gesty a pohybem. Hanka uzavírá: „Má ještě někdo moudrou poznámku? Ne. Tak teď dostanete domácí úkol: scénář, který jste napsali, si rozdělíte na sekvence a každý zpracuje jednu část, rozepíše dialogy. Pak to dáte dohromady a vznikne společná verze. Budete škrtat. Kdo neškrτά, není náš! A nezapomeňte, že součástí textu jsou i scénické poznámky!“

Seminaristé se rozcházejí na oběd a stále diskutují o možnostech příběhu a jeho inscenování.

Zapsala Veronika Rodová

VČERA JSME VIDĚLI...

Tři malé rakvičkárny

Princ (?)!

Příběh jednoho trička

ZAPSALI JSME...

... Z DISKUSE LEKTORSKÉHO SBORU

TŘI MALÉ RAKVIČKÁRNY / ŽÁDNÍ LENOŠI, ZUŠ NOVÉ STRAŠECÍ

Drobný divadelní tvar, který si připravil soubor **Žádní lenoši, ZUŠ Nové Strašecí** pod režijním vedením **Ivy Vachkové** odpovídá zcela jasně názvu **Tři malé rakvičkárny** (v odpoledním bloku **Čtyři malé rakvičkárny**). Asi sedmiminutové představení je vtipné, jednotlivé etudy jsou pointované. Soubor si je dobře vědom principů „rakvičkáren“ a ty se snaží respektovat. Vzhledem k tomu, že se na cestu této poetiky vydali poprvé, jde o velmi zdařilý pokus. Rezervy můžeme vidět v celkové razanci hraní. V rakvičkárnách nejde o příběh, či umělecké ambice, typické jsou morbidní situace, bití a černý humor. To vše by mohlo mít v inscenaci větší gradaci. Také zvukový plán, který je pro tento druh divadla typický, by mohl být dynamičtější i rozmanitější.

Na této drobnici je cenná poctivost cesty k této formě loutkového divadla. Soubor ukázal smysl pro humor a chuť pro sebe objevovat novou divadelní poetiku.

PRINC (?)! / BUBU, KLUB DĚTSKÉ KULTURY, VSETÍN

Druhým dnešním setkáním s loutkovým divadlem byla inscenace **Princ (?)!** souboru **BUBU klubu dětské kultury, Vsetín**. Podobně jako v předchozím divadelním tvaru nešlo tolik o příběh nebo myšlenku, ale o zábavu, která je založena na využívání možností loutek a hry s nimi, na absurdních situacích a jejich pointování. Nutno říci, že se to souboru dobře daří. Jejich hra má nadsázku, umění využít možnosti loutky, mají dovednosti jak k vedení loutek, tak dovednosti verbálního projevu. Jako příklad je možné uvést skvělý divadelní nápad, když si princezna balí věci do kabelky. Škoda jen, že žádná ze všech těch „užitečných“ věcí nebyla využita při záchraně prince či pro překonání překážek na cestě. Příběh je velmi jednoduchý, poskytuje absurdní situace, včetně samotného osvobození prince. Za úvahu stojí přemýšlet o jiné možnosti vzhledu dračí sluje tak, aby byla loutka patrná a mohla více jednat. Také je drobný zádrhel v motivaci jednání draka, když jej princ začne komandovat. Bylo by dobré vyjasnit, proč ho poslouchá. Pochopitelně řešením hodným humoru této inscenace.

To jsou ale jen drobné připomínky a poznámky k jinak velmi příjemnému divadelnímu tvaru, který přináší radost divákům i souboru samotnému.

PŘÍBĚH JEDNOHO TRIČKA / JITŘENKA, SVČ OPAVA

Autorská inscenace souboru **Jitřenka, SVČ Opava** přinesla závažné společenské téma dětské práce a těžkých pracovních podmínek v zemích třetího světa. Uchopit toto téma přes příběh trička vyrobeného v jedné z továren a vidět svět jeho očima, je velmi dobrým nápadem. Také základní pohybový a zvukově rytmický obraz textilní továrny, který se několikrát vrací, je tvořivý a působivý. Stejně tak jsou zdařilé i další situace, jako je cesta triček v kontejneru nebo módní přehlídka, které jsou také založeny na rytmicko-pohybové stylizaci. Soubor je dobře vybaven jak po stránce mluvní, tak pohybové, a na jevišti je schopen partnerské souhry. Hráči vědí dobře, co mají předávat divákům a činí to s velkým nasazením a soustředěním. Působivost sdělení se vytrácí tam, kde se to děje až příliš přímočaře, tam, kde soubor nenechá diváka, aby si udělal úsudek sám. K diskusi se nabízí několik otázek dramaturgie a režie inscenace. Zdá se, že je neukončen motiv vzkazu v lahvi, přesto, že je významně na začátku exponován. Trochu nešťastné je, že nejsou zřetelně odděleny postavy triček a postavy dětí, příběhy se proplétají a tak se zdají být některé neukončené. Inscenaci by slušelo lépe promyslet expozici krvavých skvrn na tričkách, aby divák měl šanci tuto skutečnost lépe vnímat. Nevyváženě působila zvuková stránka inscenace, propojení živé a reprodukováné hudby. Problematicky se jeví také veršovaný text, který má různou kvalitu, někdy sdělení a tématu pomáhá, někdy jde spíše proti zamýšlenému účinku inscenace.

Soubor s vedoucí **Petrou Bublíkovou** přinesl ve své hře naléhavé a neotřelé téma, které obohacuje dramaturgii současného dětského divadla. Umožňuje dětem vyslovovat se k závažným otázkám světa. A to tvořivým způsobem.

VČERA JSME VIDĚLI...

Tři malé rakvičkárny

Princ (!)!

Příběh jednoho trička

ZAPIŠ SI...

... DOJEM Z DNEŠNÍHO DNE

[illegible]

VČERA JSME VIDĚLI...

Journeys

Tři malé rakvičkárny

Princ (?)!

JOURNEYS / STORY THEATRE, CLASS ACTS, PRAHA 3

Motiv cest je základním principem propojení několika příběhů předků dětí ze souboru **Story Theatre, Class Acts, Praha 3**. Cenná je samotná skutečnost, že děti inscenují opravdové příběhy svých pra (pra) rodičů a jejich cest odněkud někam. Rámec čekání na vlak, který má zpoždění, umožňuje klást příběhy za sebou bez nutnosti většího logického propojení – děti si prostě vyprávějí. Výrazná je složka hudební, hra má charakter muzikálu. Nutno říci, že tuto složku děti velmi dobře zvládají a pomáhá jim k tomu živá hudba. Výraznou charakteristikou inscenace je různorodost použitých divadelních prostředků – loutkové divadlo, živé obrazy, stínohra, film... Přesto, že se můžeme cítit růzností zahlcení, množství se zde stává principem sdělování. Každý příběh je odehrán trochu jinak, originálně. Některé divadelní prostředky jsou dětmi zvládnuté výborně, jiné (zejména loutkové) mají ještě rezervy. Zajímavá a důležitá je postava nádražáka, která se nejen prolíná celou inscenací, ale postará se o pointu celé divadelní hry svým příběhem a jakýmsi poselstvím: každý si nese příběh svých předků, i když si toho není vědom.

Soubor s vedoucí **Leah Gaffen** přinesl kromě zajímavého tématu a látky také divadelní formu, která se na přehlídce divadla hraného dětmi neobjevuje tak často.

Hana Cisovská

ZEPTALI JSME SE...

... NA DOJMY Z PŘEDSTAVENÍ 5. BLOKU

JOURNEYS

Natálie (17 let)

Líbilo se mi použití stínu. Hudba, která do toho hraje, je inspirující v příběhu. Někdy nenaskakovaly titulky správně.

Sabina (17 let)

Líbilo se mi téma, zajímavě zpracována historie. Líbilo se mi využití videa ve hře a jejich zpěv.

Pavčina (52 let)

Nebyla jsem připravená na délku představení, po nějaké delší době jsem čekala na konec, jinak představení bylo výjimečné v rámci tohoto festivalu.

Slávka (50 let)

Spousta zajímavých prací, například s loutkami.

Lucka (17 let)

Krásně zpívali, líbilo se mi, jak dobře vymysleli použití titulek, z hereckého hlediska to bylo výborné a nádherné představení hudebních nástrojů.

Klára (18 let)

Přišlo mi to příliš dlouhé, ale zajímavé, velmi mě zaujal každodenní příběh příbuzných a hraní na klarinet.

Marta (25 let)

Zaujal mě hudební doprovod a příběhy. Na mě to bylo dokonce příliš dlouhé a ocenila bych výbornou angličtinu.

Hana (35 let)

Moc se mi líbilo použití plátna při představení.

Lenka (38 let)

Moc se mi to líbilo a dojalo mě to.

Františka (20 let)

Oceňuji, že mluvili anglicky. Titulky byly užitečné, ale hodně přeskakovali. Oceňuji také hru na nástroj.

PRINC (?)!

Daniela (34 let)

Líbilo se mi to moc, hodně překvapivých momentů a nápadů a hravost, nejvíce se mi líbilo, když se princezna dozvěděla, že dostane prince a půl království.

Petra (45 let)

Bylo to skvělé, pohádku krásně zahráli.

Šárka (18 let)

Pěkná hudba a nadsázka, bylo to dobré, ale nepochytila jsem téma.

Vítek (20 let)

Jednoduché, prosté, prostě krásné.

Bára (19 let)

Hrozně moc se mi líbil nápad, moc úžasně.

Maria (17 let)

Hezký hlasový projev, dobře provedené.

Magdaléna (22 let)

Obdivuji jednoduchost rekvizit, přirozenost, hravost, komičnost a temporytmus.

Kateřina (17 let)

Líbila se mi práce s rekvizitou, ztvárnění draka a text písniček.

VČERA JSME VIDĚLI...

Journeys

Johanka (12 let)

Přišlo mi to nápadité, zaujalo mě, že tam hrály starší děti a připravily si divadelní představení pro malé děti, hudba a drak.

Aneta (14 let)

Bylo to vtipné, zajímavé loutky, protože měly vykulené oči a práce s jednou rekvizitou zakomponovaná do několika míst.

TŘI MALÉ RAKVIČKÁRNY**Lucie (30 let)**

Vtipné, odlehčené, líbilo se mi to.

Julie (16 let)

Ocenila bych temporytmus, radost ze hry, a to, že to bylo vtipné.

Irina (66 let)

Přišlo mi, že zkouší jiný typ práce, zajímavým způsobem zvládají práci se zkratkou, pointou, rytmizací pohybu a zvuku.

Eva (41 let)

Jednoduché, vtipné, z mého pohledu to bylo o věčném boji člověka proti smrti, proti lidské špatnosti, marnosti našeho snažení, relativita lidského štěstí.

Klára (22 let)

Loutky, komičnost, nápady, jak vyzrát nad smrtí byly zajímavé, i když se to nakonec nepovedlo, výtvarně nádherné.

Hanka (přes 50 let)

Vtipné, i přesto, že se ke mně smrt blíží, tak se mi to líbilo, radostná energie, ztvárnění loutek.

Johanka (12 let)

Bylo to zajímavé a nápadité, moc se mi to líbilo.

Simona (17 let)

Moc se mi to líbilo, bylo to zajímavé.

Jana (70 let)

Bylo to krátké a vtipné, líbilo se mi to.

Pavla (23 let)

Líbila se mi kreativita a bylo to vtipné.

PŘÍBĚH JEDNOHO TRIČKA**Sabina (17 let)**

Líbilo se mi, jak ukazovali vlny, stejné oblečení a účesy, krásný děj, trochu mě rušil stále se opakující doprovod.

Mája (17 let)

Líbilo se mi téma, šly na nich vidět pocity.

Lucka (17 let)

Moc se mi to líbilo, zajímavé téma, pěkná pohybová práce.

Jan (19 let)

Doprovod hudby mě trochu rušil, líbily se mi však návrhy triček, hlasitost, srozumitelnost, nápaditost a dobrý herecký výkon, přineslo mi to energii.

Elena (18 let)

Oceňuji pohrávání s myšlenkou se zaměřením na dnešní problémy.

Eliška (17 let)

Cítím se provinile, že nakupuji v těchto obchodech.

Veronika (24 let)

Obdivuji, že všichni se sjednotili do černé barvy a odlišnost od jiných představení, díky špatnému konci.

Jarmila (41 let)

Měli jasné téma, pěkná rytmická složka, líbilo se mi to

Dominika (13 let)

Moc hezké a zajímavé téma.

Vendula (23 let)

Líbilo se mi, že byli všichni oblečeni do černé barvy. Představení bylo nápadité, zajímavé a smutné, čímž se liší od ostatních.

*Patly se Lucie Redlichová, Natálie Pydychová,
Patricie Polcarová – SPgŠ a SZŠ Krnov*

Příběh jednoho trička

Journeys

ZAPSALI JSME...

... Z DISKUSÍ DĚTSKÉHO DISKUSNÍHO KLUBU

Poslední dětská diskuse letošního ročníku Dětské scény začala známou aktivizační hrou „Bomba, potopa, medvěd“. Následně se děti rozdělily do menších skupin, ve kterých debatovaly o představení, které si vybraly. Vyjadřovaly se ke scénografii, dramaturgii, a dokonce udělovaly i ceny, např. za herecký výkon.

JOURNEYS

Soubor Story Theatre, který zahrál celé představení v anglickém jazyce byl pochválen za perfektní angličtinu, zpěv a vhodné využití rekvizit a loutek. Obrazné uschování příběhů do kufrů děti zaujal. Záporně byly hodnoceny místy zmatené titulky, míchání několika divadelních prvků (stínohra, mini film, loutkové divadlo) a tichost některých herců. Všechny velice zaujalo zakomponování reálných příběhů předků herců. Speciální cenu děti udělily za originální a ozvláštněné představení.

TŘI MALÉ RAKVIČKÁRNY

Soubor Žádní lenoši ze ZUŠ Nové Strašecí zaujal své herecké kolegy vtipným zpracováním smrti. Děti se shodly na vhodném užívání zvuků a citoslovce. Diskutovalo se o závěru hry, jestli měla opravdu smrt vyhrát. Zároveň některým dětem nebyl konec zcela jasný. Všichni se ale shodly na jednoduchosti příběhů a udělily jí cenu.

PRINC (?)!

Představení souboru BUBU ze Vsetína bylo chváleno za krásnou práci s loutkami. Všechny zaujala multifunkční scéna, loutka draka a herectví. V diskusi nezazněla žádná větší otázka, dětem přišel děj srozumitelný a nápad prohození charakteru prince a princezny se všem líbil. Speciální cenu získal soubor BUBU za rozesmáté publikum.

PŘÍBĚH JEDNOHO TRIČKA

Poslední diskutované představení souboru Jitřenka z Opavy děti hodnotily kladně. Výtvarné zpracování kostýmů všichni ocenili. Líbilo se jim i ztvárnění kontejneru na oblečení. Oceněna byla i synchronizace a rytmus tleskání. Diskutovalo se o hudebním podkladku, který se některým líbil a jiným ne. Děti si stěžovaly na nejasný a neemotivní konec. Vystala otázka ohledně krvavých skvrn na některých tričkách. Děti udělily cenu za přesné načasování situací.

Filip Prokop, Václav Němec a Jan Fulín – 2. ročník pedagogického lycea SOŠPg Čáslav

ZAPSALI JSME...

... Z VEŘEJNÉ DISKUSE

TŘI (ČTYŘI) RAKVIČKÁRNY

Ocenění: vtip a nadsázka; jednoduchost prostředků; využití stejných maňásků pro všechny části; morbidnost rakvičkáren; zvuky a jednoslovné výroky. Problematická místa se mohla objevit v rozpoznatelnosti postavy Smrti, kdy nebyl dán dostatečný čas s jejím seznámením. Jiří Pokorný by doporučil větší razanci a mlácení, avšak jednalo se o první loutkovou práci souboru. Irina Ulrychová představení pojmenovala jako školu koncentrace a soustředění na základní situace. V odpoledním bloku byla přidána jedna část (s otrávenou květinou) jako bonus.

PRINC (?)!

Ocenění: téma feminismu; zajímavost zpracování loutkového draka; scénografie krabice (!), která tvořila vždy pootočením nové prostředí díky jednoduché a rychlé změně; humor a nadsázka; temporytmus a souhra s radostí ze hry. Byla zmíněna jedna komplikace, a to proměna prince, kdy jsme neviděli ránu do hlavy. A stačí to k „rozsvícení“ v hlavě?

PŘÍBĚH JEDNOHO TRIČKA

Ocenění: téma globalizace a vztah k materiálu, ale i ekologie; jednoduché prostředky (strojový pohyb se zvukem tvořením sborovým pleskáním na tělo) k vytvoření továrny; práce s dokumentem na divadle; práce s rýmy a personifikace triček. Diskuse se rozvedla okolo způsobu sdělení, a to do jaké části jde o působivost a kdy už začíná (nepříjemná) agitace. Pro některé byly za hranou i poslední okamžiky představení, kdy postavy odcházejí z jeviště a dotýkají se oblečení diváků. Cítili se nekonformně. Na druhou stranu se přemýšlelo, zda herci mají pod značkovými tričky lokální či eko-výrobky. Autorský text i myšlenka personifikace předmětu vznikla při práci s vedoucí na tématu. Bylo zajímavé se setkat s vážným tématem.

JOURNEYS

Ocenění: hudební složka a zpěv dětí; vyprávění příběhů svých předků; vysoká divadelní estetika a vybavenost dětí. Diskuse se rozvedla nad mnohostí použitých výrazových prostředků (loutky, film, píseň, básně, živé obrazy atd.), kdy nebyl zřetelný výběr a řazení. Šlo spíš o dojem. Každá z částí měla důraz jiné prostředky. Délka představení byla značná, protože každé z dětí „vyprávělo“ příběh předka. Irina Ulrychová ocenila, že z toho neudělali „dojác“, ale zvolili formu dokumentárního divadla a emocionální složka závisela spíše na hudbě, než na projevu dětí.

Poslední veřejnou diskusi ve stodole zakončil moderátor Roman Černík slovy: „Děti jsou zeď světa,“ protože práce s nimi má budoucnost.

Zapsal Josef Pekárek

REŽIE...

... Jde o tvůrčí aktivitu, která má rozhodující podíl na vzniku inscenace. V slovním základu slyšíme latinské sloveso *regō* (*regere, rectum*) – řídit, vést, spravovat. Na stejném základu je postaveno

například i slovo král, královna, království (*rex, regina, regnum*) nebo také dirigent, ereke a korekce.

Režisér tvoří a koncipuje jednotlivé složky inscenace, sjednocuje její strukturu s ohledem na organizační a estetický soulad. Rozhoduje, zda půjde o divadlo herecké, loutkové či třeba divadlo masek, zda půjde o druh epický či lyrický, o formu činoherní, hudební, pohybovou, výtvarnou atp. Režisér, jako hlavní autor, tedy nese **odpovědnost** za podobu inscenace. Režii však může vykonávat i tvůrčí kolektiv, což je vlastní amatérskému divadlu i divadlu hranému dětmi.

Režisér hledá nejsrozumitelnější a neúčinnější jevištní prostředky, jež by sdělovaly zamýšlené významy. Jevištním prostředkem je vše, „co divák uvidí a uslyší“: jevištního prostor, zvuková a hudební složka, choreografie a také volba způsobu hraní. L. Richter poukazuje na obtížnost tohoto úkolu. Srozumitelnost a účinnost jsou totiž věci v podstatě protikladné. Srozumitelné je většinou to, co je běžné, opakující se a typické, zatímco účinné bývá to, co překvapí a může být na první pohled i nesrozumitelné. Neúčinnějšími nástroji režiséra je tvorba mizanscény a práce s temporytmem.

Termín **mizanscéna**, pochází z francouzského *mise en scène*, doslova „dát na scénu“. Rozumí se tím uspořádání lidí a věcí v prostoru v dané chvíli, prostorově pohybová kompozice hereckých akcí, která nese význam (ve vztahu k dané situaci). Termín **temporytmus** zavádí Stanislavskij. Jde o proměnlivé vztahy tempa a rytmu, které vytvářejí časoprostorovou formální i významovou dynamiku a projevují se zejména v pohybu, mluvě a zvucích inscenace. Temporytmus navozuje v herci i divácích žádoucí psychosomatické stavy, posiluje významy motivu (např. pomalé údery nebo kroky evokují smutek nebo vážnost), přispívá k charakterizaci jednotlivých postav, vytváří žánr a styl inscenace. Člení celek na části a umožňuje akcentovat podstatné motivy a momenty.

Hlavním úkolem režiséra je vedení herců. Konstantin Sergejevič Stanislavskij (1863-1938), který byl letos v Deníku dětské scény několikrát jmenován, založil divadlo MCHAT (Moskevské umělecké akademické divadlo) a zásadně proměnil režijní přístup k herci. Vycházel z teze, že organické spojení těla a mysli, které vnímáme jako přirozenost jednání, mizí, jakmile herec vkročí na jeviště. Když se ocitneme na jevišti, má tělo sklon stát se nadbytečným, nedostatečným či nesouvislým: jedná zbytečně, ztrácí přirozenost, kterou mělo před tím. K tomu, abychom tuto přirozenost, **hlas lidského života**, znovuvytvořili, je zapotřebí práce, studia a techniky. Konstantin Sergejevič proto vypracoval vlastní metodiku výchovy herců, tzv. **Stanislavského metodu**, která ovlivnila celou světovou divadelní praxi a znamenala přelom v divadelní

pedagogice. Kladl důraz na psychologické splnutí herce s postavou, usiloval o jejich plné ztotožnění. Vyžadoval, aby herci roli prožívali, své chování na jevišti museli umět zdůvodnit. Trval také na tom, aby herci byli všestranně vybavení, tj. aby kromě hraní zvládali akrobacii, šerm, improvizaci, zpěv, hudbu i tanec. Vnější a vnitřní technika se měly navzájem doplňovat. Byl přesvědčen o bohatství tvůrčí podstaty člověka a o její nevyčerpatelnosti. Zdroj k této podstatě pak vede přes hluboce zvládnutou hereckou techniku. A zajímavost na závěr: Stanislavského knihu *Moje výchova k herectví, z deníku hereckého adepta* nepřeložil nikdo jiný než tatínek Jakuba Huláka, Jaroslav.

Literatura:

Barba, E. & Savarese, N. (2000). *Slovník divadelní antropologie. O skrytém umění herců*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny. Divadelní ústav.

Richter, L. (2013). *Praktická dramaturgie v kostce*. Praha: Dobré divadlo dětem.

Richter, L. (2008). *Praktický divadelní slovník*. Praha: Dobré divadlo dětem.

Ryčlová, I. (2002). *Konstantin Stanislavskij, nenáviděný i uznávaný*. Centrum pro studium demokracie a kultury. Dostupné z <https://www.cdk.cz/konstantin-stanislavskij-nenavideny-i-uznavany>.

Stanislavskij, K. S. (1946). *Můj život v umění*. Praha: Svoboda.

Stanislavskij, K. S. (1946). *Moje výchova k herectví, z deníku hereckého adepta*. Praha: Athos.

ver

PŘELOŽENO DO DIVADELNÍHO SLANGU...

... ANEB MAMINKA A REŽISÉR MAJÍ VŽDYCKY PRAVDU!

Ten nový režisér vnímal sám sebe jako K. S. Stanislavského a ještě na poslední zkoušce před premiérou všem hercům naznačoval, jak danou situaci zahrát, jako kdyby je měl za špatné herce.

„Je to velká role, tak ať se ti to podaří, jinak budu litovat, že jsem ti rozvrhl práci na určité období!“ řekl mi režisér.

Na tuto výpravnou podívanou není potřeba jemná režijní práce, neboť je to jen divácky atraktivní inscenace pro diváky, kteří nic nechápou.

Režiroval mne s velkými nároky na herce, měl dojem, že hraji příliš potichu, přitom nebylo možné zvládnout prostor hlasem pro velký hluk komparsu, diváků a orchestru a podobně. Jestli se situace nezlepší, změním angažmá!

Významově bohaté zvolání vyjadřující klení, zoufalství, ale i vděk a chválu divadla.

Tenovej režža si o sobě myslel, že je snad Konstantin Sergejevič a ještě na generálce nám všem předehrával, jak kdybysme byli šmíráci!

„Je to role jako kalendář, tak ať je to čistý jako sklíčko, jinak budu litovat, že jsem tě dal na ferman!“ řekl mi šafář.

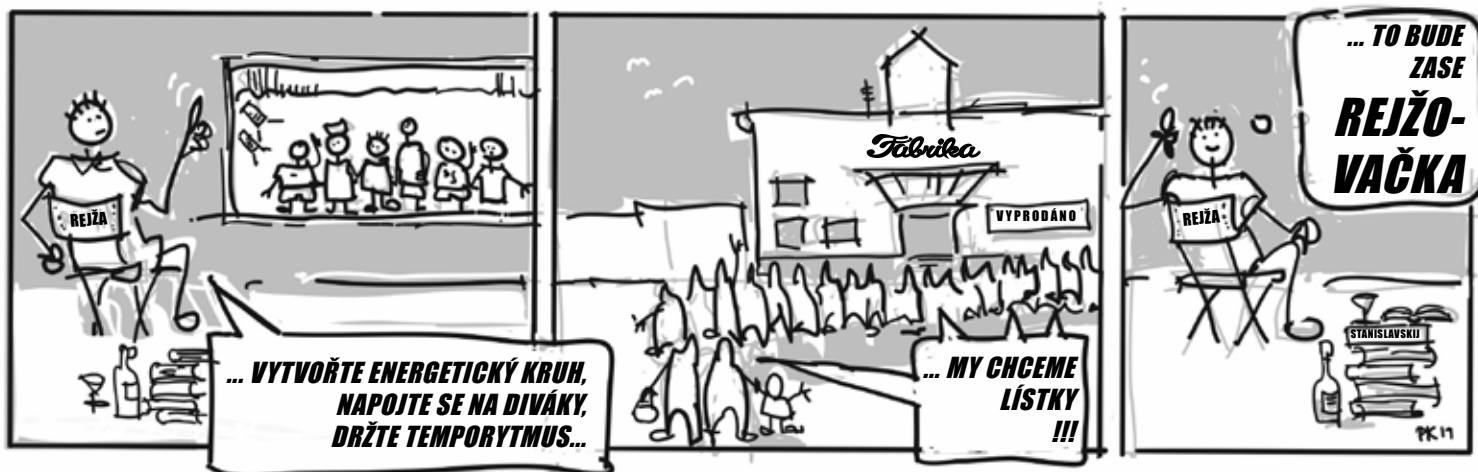
Na tenhle šauštyk není potřeba jemná krajka, dyť je to jenom tahák na holanďany.

Pořád mě drezíroval, říkal, že je to moc piánko a přitom přeřvat se to nedalo. Jestli to tak půjde dál, budu stěhovat kufr!

Kráva divadlo!

Rubriku připravovala Terezie Pecharová s využitím zdroje: <http://stych-ezin.sweb.cz/Slovník/List-A.html>

KOMIKS

SEŠLO SE...

SVITAVY 2019 A JÁ

Sedím sama na jevišti v prázdném sále divadla Trám, všude kolem mě je tma. Konečně tady si můžu pořádně a sama protřídřit myšlenky.

Celý den přemýšlím, co mám vlastně napsat. Celý dnešní den byl ve znamení stresu a nervozity, ale také, a to hlavně, týmové práce.

Na letošní přehlídku jsem přijela v sobotu 8. 6. a už od začátku až do konce byla neuvěřitelně pestrá. Od veselých po vážná témata, od loutkoherců až po stínové divadlo... Přátelská atmosféra. Mnohdy zvláštní (ale většinou dobrá!) jídla v jídelně. Nezapomenutelné divadelní i hudební zážitky. Vždy zajímavé dětské diskuze. Všechny ty milé úsměvy... Snad nejkrásnější moment celé přehlídky pro mě byl, když soubory, které se navzájem neshodly na dětské diskusi o představení jednoho z nich, si večer společně sedli, všechno si vyříkali a nakonec se rozešli v přátelském duchu a veselým „tak zas někdy!“.

Hrozně si přeji, abych tuhle atmosféru mohla zažít ještě někdy. Snad ano.

Moc děkuju všem za letošní ročník.

No... tak snad zas někdy, ahojoj! :)

Johana Bublíková, 12 let, DDS Jitřenka

tričko z triček

HAIKU NEJKLIDNĚJŠÍHO ŠÉFREDAKTORA

vous důstojný tvář
mladistvá klid v hlase
Josef Pekárek

zenový šéfredaktor
redaktoři v klidu
píší, píší, píší pís!

ver

DEFILÉ LEKTORSKÉHO SBORU DĚTSKÉHO DIVADLA...

PROGRAM DĚTSKÉ SCÉNY 2019

ČTVRTEK 13. ČERVNA

8.30–12.00	semináře A–D	Fka, stodola
Fka stodola	Fabrika Svitavy farní stodola svitavské římskokatolické farnosti	

DENÍK DĚTSKÉ SCÉNY – ČÍSLO 6.

Redakce: Josef Pekárek (šéfredaktor), Terezie Pecharová, Veronika Rodová, Roman Manda, Pavel Kocych (grafika a sazba), Ivo Mičkal (foto). Tisk: DTP centrum Svitavy. Redakce sídlí ve 3. podlaží Fabрики Svitavy. Neprošlo jazykovou korekturou. Uzávěrka čísla 6 - 12. června 2019 v 21:02. Náklad 80 ks.